

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobkyně: **M. T. P.**, zastoupena: Mgr. Ondřejem Fialou, advokátem se sídlem Václavské náměstí 808/66, Praha 1, proti žalované: **Univerzita Karlova**, se sídlem Ovocný trh 560/5, Praha 1, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 20. 4. 2022, č. j. 14 A 228/2021-36,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalované **s e** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

[1] Kasační stížností se žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) domáhá zrušení napadeného rozsudku Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), jímž byla zamítnuta žaloba proti rozhodnutí rektora žalované (dále jen „rektor“) ze dne 30. 9. 2021, č. j. UKRUK/385592/2021-3; tímto rozhodnutím bylo zamítnuto odvolání stěžovatelky a potvrzeno rozhodnutí děkana Právnické fakulty Univerzity Karlovy (dále jen „děkan“) ze dne 5. 8. 2021, č. j. UKPF/357307/2021.

[2] Prvostupňovým rozhodnutím bylo stěžovatelce dle § 68 odst. 1 písm. g) a § 56 odst. 1 písm. b) zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů, ve znění účinném pro rozhodnou dobu (dále jen „zákon vysokých školách“), ve spojení s čl. 9 odst. 12 Studijního a zkušebního řádu Univerzity Karlovy, ve znění účinném pro

rozhodnou dobu (dále jen „Studijní a zkušební řád“), ukončeno studium pro nesplnění požadavku vyplývajícího ze studijního programu podle Studijního a zkušebního řádu, které spočívá v nevykonání 3. části státní závěrečné zkoušky (část „soukromoprávní“), která se skládá z tematických okruhů občanské právo hmotné, občanské právo procesní a obchodní.

[3] V **žalobě** stěžovatelka namítla, že napadené rozhodnutí je v rozporu s § 89 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), neboť rektor žalované se nedostatečně a nesprávně vypořádal s odvolacími námitkami a nepřezkoumal soulad rozhodnutí děkana a řízení, které jeho vydání předcházelo, s právními předpisy. Napadené rozhodnutí, jakož i prvostupňové rozhodnutí je dle stěžovatelky v rozporu s § 68 odst. 3 a § 3 správního řádu a porušeny měly být rovněž základní zásady činnosti správních orgánů. Stěžovatelka namítla, že se správní orgány při svém rozhodování zaměřily toliko na okolnosti svědčící v její neprospěch a přiklonily se k vyjádřením akademických pracovníků, aniž by přezkoumatelně a věrohodně vysvětlily, proč daly přednost jejich skutkové verzi, čímž došlo k porušení § 50 odst. 3 správního řádu. Děkan navíc jednal v rozporu s § 36 odst. 3 správního řádu, když se dostatečně nevypořádal s vyjádřením stěžovatelky k podkladům před vydáním rozhodnutí. Podle stěžovatelky nebyl naplněn důvod pro ukončení studia, neboť druhý opravný pokus 3. části státní závěrečné zkoušky neproběhl standardním způsobem, a proto by měl být anulován. Děkan nesprávně vyhodnotil stěžovatelkou podanou žádost ze dne 4. 2. 2021 jako stanovisko účastníka řízení k věci ve smyslu § 36 odst. 2 správního řádu; uvedená žádost měla samostatnou povahu a stěžovatelka se jejím prostřednictvím domáhala u děkana přijetí rozhodnutí o anulaci daného pokusu.

[4] Stěžovatelka upřesnila, že předmětná zkouška nebyla vedena objektivně. Dále stěžovatelka namítla, že složení zkušební komise u prvního a druhého opravného pokusu bylo totožné. Stěžovatelka dále vyjmenovala řadu okolností, jež mají svědčit o tom, že v jejím případě nebyl ze strany vysoké školy zajištěn „řádný proces“. Závěrem zpochybnila správnost nastavení systému vzdělávání v rámci studijního programu a kvalitu státních závěrečných zkoušek konaných v daném období na právnické fakultě.

[5] **Městský soud** žalobu neshledal důvodnou a zamítl ji. Námitku nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí městský soud neshledal důvodnou a rovněž nepřisvědčil tvrzení stěžovatelky, že rektor nezohlednil skutečnosti svědčící v její prospěch; z napadeného rozhodnutí je dle městského soudu zřejmé, z jakých důvodů rektor nepřisvědčil argumentaci stěžovatelky, resp. proč akceptoval vyjádření akademických pracovníků přítomných průběhu zkoušky.

[6] K námitkám ohledně porušení § 3, § 68 odst. 3, § 50 odst. 3 a § 2 až § 8 správního řádu městský soud podotkl, že tyto byly vzneseny toliko v obecné rovině bez konkrétní argumentace; proto soud rovněž v obecné rovině zkoumal, zda rozhodnutí žalované neodporuje výše zmíněným ustanovením správního řádu; dospěl přitom k závěru, že skutkový stav byl v dané věci zjištěn řádně, důkazy byly hodnoceny každý zvlášť i ve vzájemných souvislostech, k porušení zásady volného hodnocení důkazů nedošlo a rovněž nebylo zjištěno, že by důkazní prostředky byly získány v rozporu s právními předpisy. Městský soud odmítl tvrzení stěžovatelky, že se správní orgány při svém rozhodování zaměřily toliko na okolnosti svědčící v její neprospěch; rektor nepominul okolnosti, jež svědčí ve prospěch stěžovatelky, avšak její tvrzení neshledal důvodnými. K porušení § 36

pokračování

odst. 3 správního řádu dle městského soudu rovněž nedošlo, neboť ze správního spisu vyplývá, že stěžovatelka se s podklady pro rozhodnutí seznámila jak v řízení v prvním stupni, tak v odvolacím řízení.

[7] Městský soud dále podotkl, že klasifikace státní závěrečné zkoušky je výsledkem hodnocení vědomostí studenta, které náleží pouze zkušební komisi a nepodléhá soudnímu přezkumu. Soudní přezkum spočívá pouze v přezkumu dodržení podmínek stanovených pro konání státní zkoušky právními či studijními předpisy. Z tohoto důvodu se městský soud odmítl zabývat námitkami stěžovatelky směřujícími proti hodnocení jejích vědomostí prezentovaných v průběhu zkoušky.

[8] Z obsahu správního spisu městský soud nepojal žádné důvodné pochybnosti o tom, že zkoušení stěžovatelky proběhlo objektivně. Stěžovatelku zkoušela komise složená z předsedy, dvou členů a jednoho přísedícího v souladu se Studijním a zkušebním řádem; skutečnost, že složení zkušební komise bylo při druhém opravném pokusu obdobné jako při prvním opravném pokusu, není dle soudu relevantní; v této souvislosti považoval soud za zásadní skutečnost, že stěžovatelce nebyla komise přidělena ex offio, nýbrž si ji stěžovatelka sama vylosovala, což vylučuje možnost ovlivnění průběhu zkoušky ze strany fakulty. Z obsahu správního spisu vyplývá, že všichni členové zkoušející komise byli jmenováni děkanem v souladu se Studijním a zkušebním řádem. Městský soud dále poznamenal, že objektivitě průběhu a hodnocení druhého pokusu státní závěrečné zkoušky navíc přispěla přítomnost vedoucího katedry občanského práva, coby nezávislého pozorovatele, který ve svém vyjádření ze dne 9. 2. 2021 nikterak nepochybnil průběh zkoušky. Městský soud se neztotožnil s námitkou týkající systémové nesprávnosti koncepce tohoto nezávislého pozorovatele. K objektivitě zkoušky městský soud dále konstatoval, že stěžovatelka si vylosovala otázky ze seznamu, který jí byl předem znám a byl jí poskytnut čas na přípravu odpovědí. Zkoušení netrvalo nepřiměřeně krátce, neboť z vyjádření nezávislého pozorovatele vyplynulo, že zkouška trvala téměř 60 minut a stěžovatelka toto tvrzení nikterak nevyvrací. Městský soud rovněž nepřisvědčil žalobní námitce stěžovatelky, že jí nebylo umožněno soustavně hovořit o vylosované otázce.

[9] Za nevhodné městský soud označil vyjádření jednoho člena komise, které se dotýkalo vietnamského původu stěžovatelky. Podle městského soudu se však jednalo o izolované vyjádření a nelze z něj dovozovat neobjektivní vedení a hodnocení celé zkoušky. O objektivitě zkoušky dle soudu svědčí dále skutečnost, že v zápise o zkoušce jsou uvedeny podrobné důvody, pro které bylo nezbytné stěžovatelku hodnotit známkou „neprospěl/a“; rovněž nezávislý pozorovatel se vyjádřil v tom smyslu, že stěžovatelka nebyla způsobilá správně vyložit ani podstatu otázky a nedokázala nalézt v právním předpise požadované ustanovení. Městský soud připustil, že došlo k pochybení, nebylo-li stěžovatelce primárně umožněno podat námitky do zkušebního protokolu; toto pochybení však bylo v krátkém čase napraveno a stěžovatelka svůj nesouhlas s jejím hodnocením vyjádřila i během zkoušky, což plyne ze zápisu o předmětné části státní závěrečné zkoušky. Městský soud proto uzavřel, že v případě stěžovatelky byl naplněn důvod pro ukončení studia.

[10] K žalobní námitce stran nevypořádání návrhu na anulaci druhého opravného pokusu 3. části státní závěrečné zkoušky městský soud konstatoval, že není vyloučeno, aby děkan či rektor rozhodli o anulaci dříve uskutečněného pokusu státní závěrečné zkoušky. V nyní souzené věci nastala specifická situace, kdy orgány vysoké školy rozhodovaly o ukončení

studia stěžovatelky a v rámci tohoto řízení přezkoumávaly také řádnost druhého opravného termínu státní závěrečné zkoušky, neboť proti jejímu průběhu stěžovatelka vznesla námitky. Za této situace nevykloučení žádosti stěžovatelky o anulaci předmětného termínu státní závěrečné zkoušky do samostatného řízení nemohlo nikterak zasáhnout do práv stěžovatelky. Za stěžejní městský soud považuje to, že v průběhu řízení o ukončení studia byly veškeré námitky stěžovatelky vyřčené ve vyjádření ze dne 4. 2. 2021 vypořádány.

[11] V **kasací stížnosti** stěžovatelka primárně vyslovila nesouhlas s tím, jak se městský soud vypořádal s námitkou stran nestandardního průběhu druhého opravného pokusu 3. části státní závěrečné zkoušky. Městský soud připustil, že stěžovatelkou v žalobě namítané okolnosti nastaly, i přesto dospěl k závěru, že tyto nebyly natolik intenzivní, aby bylo možné dospět k závěru o porušení zásad objektivitu zkoušení, resp. spravedlivého procesu; městský soud navíc posuzoval jednotlivé námitky izolovaně. S tímto stěžovatelka nesouhlasí a domnívá se, že souhrn všech okolností svědčí o tom, že ze strany vysoké školy nebyl zajištěn „řádný proces“, který ve smyslu rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 12. 2009, č. j. 9 As 1/2009-141, garantuje ochranu práv a rovné zacházení se všemi studenty.

[12] Stěžovatelka připouští, že zákon ani vnitřní předpisy výslovně nezakazují opakování složení členů zkušebních komisí; dle jejího názoru však tento systém nezajišťuje objektivitu zkoušení. Stěžovatelka dále trvá na tom, že jí nebylo umožněno souvisle hovořit o vylosovaných otázkách; tvrzení pozorovatele o tom, že zkouška trvala téměř 60 minut, dle stěžovatelky neznamena, že po tuto dobu trvalo samotné zkoušení; stěžovatelka se navíc domnívá, že zkoušení trvalo toliko 30 minut. Městský soud v napadeném rozsudku uznal, že předseda komise pochybil, nedal-li stěžovatelce možnost podat námitky do protokolu, avšak toto pochybení následně bagatelizoval tím, že stěžovatelce nakonec bylo umožněno námitky podat. Stěžovatelka s názorem městského soudu nesouhlasí a konstatuje, že se jedná o další z několika dílčích pochybení, která ve svém souhrnu vedou k důvodným pochybnostem o nezaujatosti předsedy komise vůči její osobě. Stěžovatelka následně jmenuje jednotlivé okolnosti, které dle jejího názoru vypovídají o nestandardním postupu fakulty. Dále namítá systémové nedostatky ve kvalitě státních závěrečných zkoušek konaných v daném období na právnické fakultě, které městský soud rovněž bagatelizoval. Stěžovatelka trvá na tom, že v jejím případě nebyl naplněn důvod pro ukončení studia; druhý pokus 3. části státní závěrečné zkoušky neproběhl standardním způsobem, a proto by měl být anulován.

[13] Podle stěžovatelky městský soud nesprávně posoudil její žalobní námitku týkající se pochybení děkana, který nerozhodl o její žádosti o anulaci předmětné zkoušky a namísto toho ji považoval za stanovisko účastníka řízení. Stěžovatelka trvá na tom, že se jednalo o samostatné podání, o kterém měl děkan rozhodnout.

[14] Konečně stěžovatelka namítá, že městský soud nesprávně posoudil žalobní námitky ohledně nedostatečně zjištěného skutkového stavu a porušení základních zásad správního řízení. Správní orgány nepřihlédly k argumentaci stěžovatelky svědčící v její prospěch, popř. tyto argumenty odmítly s poukazem na vyjádření akademických pracovníků, aniž by vysvětlily, proč upřednostnily jimi prezentovanou skutkovou verzi věci. Rektor se nedostatečně vypořádal s odvolacími námitkami a městský soud pochybil, aproboval-li tento nesprávný postup.

pokračování

[15] Žalovaná **ve vyjádření ke kasační stížnosti** vyslovila nesouhlas s námitkami stěžovatelky a uvedla, že městský soud zohlednil a posoudil všechny její žalobní námitky, přičemž důkazy byly hodnoceny jak každý zvlášť, tak i ve svém souhrnu, a to v souladu se zásadou volného hodnocení důkazů, přičemž skutkový stav byl zjištěný dostatečně. Stěžovatelka neuvedla, k jakému pochybení mělo při aplikaci právního předpisu ze strany městského soudu dojít. Jde-li o námitku týkající se systémových nedostatků a kvalitě státních závěrečných zkoušek na Právnické fakultě Univerzity Karlovy a námitku, že nebyl naplněn důvod pro ukončení studia stěžovatelky, žalovaná se ztotožnila se závěry vyslovenými městským soudem. V této souvislosti podotkla, že děkan fakulty nemá pravomoc k vydání rozhodnutí o žádosti o „*anulaci druhého opravného pokusu 3. části SZK*.“ Vysoká škola rozhoduje o právech a povinnostech studentů ve věcech stanovených v § 68 odst. 1 zákona o vysokých školách, přičemž žádost o anulaci zkoušky v něm obsažena není. O anulaci příslušné zkoušky by bylo možné rozhodnout až teprve v rámci řízení o ukončení studia, bylo-li by zjištěno porušení podmínek „řádového procesu“ stanovených pro konání státní závěrečné zkoušky právními předpisy či vnitřními předpisy univerzity či fakulty. Přezkum zkoušek na vysoké škole nespočívá v přezkumu vědomostí uplatněných studentem při výkonu zkoušky, ani v přezkumu hodnocení výkonu studenta ze strany zkoušejících. Žalovaná trvá na tom, že žádost o anulaci zkoušky stěžovatelky byla fakultou správně posouzena podle jejího skutečného obsahu jako vyjádření ve věci a děkan o ní zcela správně nerozhodl.

[16] V **replíce** stěžovatelka poznamenala, že vyjádření žalované ke kasační stížnosti nepřináší nic nového. Stěžovatelka nesouhlasí s tím, že děkan fakulty neměl povinnost rozhodnout o její žádosti o anulaci druhého opravného pokusu státní závěrečné zkoušky, přičemž trvá na tom, že tato žádost není stanoviskem účastníka k věci ve smyslu § 36 odst. 2 správního řádu. Děkan měl povinnost o žádosti rozhodnout, i kdyby tak měl činit v intencích § 66 odst. 1 písm. b) správního řádu.

[17] **Nevyšší správní soud** po konstatování včasnosti kasační stížnosti, jakož i splnění ostatních podmínek řízení, přezkoumal napadený rozsudek městského soudu v mezích rozsahu kasační stížnosti a uplatněných důvodů, ověřil přitom, zda netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti [§ 109 odst. 3 a 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“)].

[18] Kasační stížnost není důvodná.

[19] Nejvyšší správní soud předesílá, že se zcela ztotožňuje se závěry městského soudu, který se dostatečně precizně a přezkoumatelně vypořádal s žalobní argumentací stěžovatelky a jeho právní posouzení považuje za správné. Ostatně, stěžovatelka ve své kasační stížnosti v podstatě setrvala na obdobných námitkách, jež uplatnila již v řízení před městským soudem, přičemž namítá, že městský soud pochybil, potvrdil-li závěry správních orgánů, aniž by v reakci na odůvodnění napadeného rozsudku konkrétně uvedla, v čem spatřuje pochybení městského soudu z hlediska interpretace a aplikace právních norem či nesprávný postup. Kasační stížnost je mimořádným opravným prostředkem proti pravomocnému rozhodnutí krajského (městského) soudu (§ 102 s. ř. s.). V této souvislosti Nejvyšší správní soud konstatuje, že smyslem soudního přezkumu není opakovat již jednou vyřčené, a proto bude v případech shody s názorem městského soudu, kdy stěžovatelka s napadeným rozsudkem nikterak nepolemizuje, odkazovat na jeho odůvodnění (srov. např.

rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2007, č. j. 8 Afs 75/2005-130, publikovaný pod č. 1350/2007 Sb. NSS, či rozsudky téhož soudu ze dne 2. 7. 2007, č. j. 4 As 11/2006-86, a ze dne 29. 5. 2013, č. j. 2 Afs 37/2012-47).

[20] Jádrem kasačních námitek tvoří nesouhlas stěžovatelky se závěrem správních orgánů o tom, že v jejím případě byly splněny podmínky pro ukončení studia z důvodu nevykonání 3. části státní závěrečné zkoušky.

[21] Dle § 46 odst. 3 zákona o vysokých školách „[s]tudium se řádně ukončí státní závěrečnou zkouškou, jejíž součástí je obhajoba diplomové práce. V oblasti všeobecného lékařství a zubního lékařství a veterinárního lékařství a veterinární hygieny se studium řádně ukončuje státní rigorózní zkouškou.“

[22] Dle § 62 odst. 1 písm. d) zákona o vysokých školách „[s]tudent má právo (...), d) konat zkoušky za podmínek stanovených studijním programem nebo studijním a zkušebním řádem, (...).“

[23] Dle § 68 odst. 1 písm. a) a g) zákona o vysokých školách „[v]ysoká škola rozhoduje o právech a povinnostech studenta ve věci a) povolení mimořádného opravného termínu zkoušky, pokud takovou možnost připouští studijní a zkušební řád, (...) g) nesplnění požadavků podle § 56 odst. 1 písm. b), (...).“

[24] Dle § 56 odst. 1 písm. b) zákona o veřejných vysokých školách „[s]tudium se dále ukončuje (...) b) nesplní-li student požadavky vyplývající ze studijního programu podle studijního a zkušebního řádu, (...).“

[25] Dle čl. 9 odst. 5 Studijního a zkušebního řádu „[č]ásti státní zkoušky a případně jejich tematické okruhy jsou stanoveny studijními plány a je možné je skládat samostatně, pokud je to stanoveno ve vnitřním předpisu fakulty podle čl. 19 odst. 2.“

[26] Dle čl. 9 odst. 12 Studijního a zkušebního řádu „[ř]ádný a dva opravné termíny konání státní zkoušky, resp. každé její části, stanoví děkan. Každý tento termín se s přesným časovým určením nejméně týden předem zveřejní ve veřejné části internetových stránek fakulty; dvoutýdenní období, ve kterém se tyto termíny budou konat, se zveřejní ve veřejné části internetových stránek fakulty nejméně tři měsíce předem. Termíny musí být vypsaný tak, aby tím nebylo dotčeno právo studenta na řádný a dva opravné termíny státní zkoušky nebo její části. Druhého opravného termínu státní zkoušky se účastní proděkan fakulty nebo jiná osoba pověřená děkanem fakulty; tato osoba není členem komise a účastní se veřejné i neveřejné části státní zkoušky. Nedostaví-li se student ke státní zkoušce nebo její části, na kterou je přihlášen, bez řádné předchozí omluvy, není klasifikován a termín zkoušky propadá. Opožděnou omluvu lze uznat pouze ze závažných důvodů. O řádnosti omluvy rozhoduje předseda zkušební komise. Nevykoná-li student státní zkoušku ani ve druhém opravném termínu, nesplnil požadavek stanovený tímto řádem a studium mu bude ukončeno.“ (důraz doplněn NSS).

[27] Podle studijního plánu platného ve vztahu ke studiu stěžovatelky se rozlišují čtyři části státní zkoušky: první část je obhajoba diplomové práce, druhá část je z tematického okruhu, ze kterého se koná obhajoba diplomové práce, třetí část je soukromoprávní

pokračování

z tematických okruhů občanské právo hmotné, procesní a obchodní právo a čtvrtá část je veřejnoprávní z tematických okruhů trestní, správní a ústavní právo.

[28] Ze správního spisu vyplývá, že stěžovatelka konala 3. část státní zkoušky z tematických okruhů občanské právo hmotné, občanské právo procesní a obchodní právo v řádném termínu dne 28. 5. 2020 s výsledkem neprospěla, v prvním opravném termínu dne 22. 9. 2020 s výsledkem neprospěla a v druhém opravném termínu dne 22. 1. 2021 s výsledkem neprospěla.

[29] Mezi stranami není sporu o tom, že stěžovatelka absolvovala celkem tři neúspěšné pokusy 3. části státní zkoušky. Stěžovatelka se však domnívá, že druhý opravný pokus 3. části státní závěrečné zkoušky neproběhl standardním způsobem, a to zejména z důvodu neobjektivního vedení zkoušky; stěžovatelka vyjmenovává jednotlivá pochybení, která dle jejího přesvědčení mají vypovídat o tom, že ze strany vysoké školy nebyl zajištěn řádný proces ve smyslu rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 12. 2009, č. j. 9 As 1/2009-141. V tomto rozsudku se Nejvyšší správní soud vyjádřil k rozsahu přezkumu vykonané zkoušky, přičemž zdůraznil, že orgány vysoké školy ani soudy nejsou oprávněny přezkoumávat klasifikaci státní zkoušky; jejich přezkum se má omezit toliko na zkoumání toho, zda zkouška proběhla v souladu se zákonem o vysokých školách a s vnitřními předpisy vysoké školy, tedy, zda byl ze strany vysoké školy zajištěn „řádný proces“. Konkrétně se devátý senát ve zmíněném rozsudku vyjádřil takto:

„Zákon o vysokých školách nestanoví, že student má právo na úspěšné vykonání zkoušky a z toho plynoucí právo žádat o změnu klasifikace udělené při státní zkoušce. Zjednodušeně řečeno student při konání státní zkoušky nemá právo na „výsledek“, ale na „řádný proces“ s ní související, který je primárně určován podmínkami danými studijním programem, resp. studijním a zkušebním řádem [§ 62 odst. 1 písm. d) zákona o vysokých školách]. „Řádný proces“ garantuje rovnou ochranu práv a rovné zacházení se všemi studenty za obecným způsobem stanovených podmínek. (...) Princip přezkumu (státních) zkoušek na vysoké škole nespočívá a ani spočívat nemůže v přezkumu vědomostí uplatněných studentem při výkonu zkoušky a přezkumu tomu odpovídajícího ohodnocení ze strany zkoušejícího, nýbrž v přezkumu zákonnosti těch postupů, které lze ve smyslu shora uvedeného podřadit pod výkon státní správy. V závislosti na zjištěném porušení podmínek „řádného procesu“ stanovených pro konání státní závěrečné zkoušky (či jiné zkoušky) by bylo možné např. z důvodu neúplného či chybného obsazení zkušební komise, případně jiného porušení pravidel stanovených právními či studijními předpisy, rozhodnout o anulaci příslušné zkoušky (práva studenta by byla obnovena analogicky v souladu s § 68 odst. 5 zákona o vysokých školách).“

[30] Na závěry vyslovené devátým senátem navázal zdejší soud v mnoha dalších rozhodnutích. Zmínit lze například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 12. 2011, č. j. 9 As 66/2011-62; ze dne 9. 10. 2013, č. j. 1 As 52/2012-114, č. 2974/2014 Sb. NSS; ze dne 6. 3. 2019, č. j. 6 As 251/2018-42, nebo ze dne 27. 5. 2014, č. j. 8 As 52/2013-69. Citovaná judikatura se shoduje v tom, že v rámci řízení o ukončení studia dle § 68 odst. 1 písm. g) zákona o vysokých školách je správní orgán, popřípadě správní soud oprávněn k námitkám studenta přezkoumat to, zda byl při zkoušení dodržen „řádný proces“; naopak správní orgány ani soudy nejsou oprávněny hodnotit vědomosti studenta (tj. klasifikaci jeho výkonu při konání zkoušky).

[31] Domáhá-li se stěžovatelka svého práva na „řádný proces“, jež je judikaturou zdejšího soudu dovozován především na základě § 62 odst. 1 písm. d) zákona o vysokých školách, musí tvrdit a prokázat konkrétní porušení vnitřního předpisu vysoké školy (zde Studijního a zkušebního řádu nebo studijního programu) nebo zákona o vysokých školách, kterého se zkoušející, resp. vysoká škola v souvislosti s inkriminovanou zkouškou měli dopustit. Nejvyšší správní soud však musí konstatovat, že stěžovatelka žádné takové porušení nenamítala, což oslabuje její kasační argumentaci.

[32] Stěžovatelka jmenuje tyto okolnosti, jež dle jejího názoru svědčí o tom, že v jejím případě nebyl ze strany vysoké školy zajištěn „řádný proces“: stejné složení komise, původní neumožnění podat námítky do protokolu o státní závěrečné zkoušce předsedou zkušební komise, nevhodné poznámky zkoušejícího (předsedy komise) ohledně původu stěžovatelky, neochota zkoušejících nechat stěžovatelku odpovědět na zkoušené otázky, písemná příprava stěžovatelky svědčící o tom, že měla o zkoušené problematice dostatek znalostí, a skutečnost, že stěžovatelka byla v případě obchodního práva zkoušena z otázky, která se prakticky shodovala s tématem její obhájené diplomové práce.

[33] Co se týče kasačních námitek týkajících se písemné přípravy stěžovatelky a toho, že si v rámci zkoušky z obchodního práva vylosovala otázky shodující se s tématem její diplomové práce, Nejvyšší správní soud souhlasí s městským soudem v tom, že tyto námítky směřují k hodnocení vědomostí stěžovatelky, a proto je nelze podrobit soudnímu přezkumu, neboť hodnocení znalostí studenta náleží výlučně zkušební komisi (čl. 9 odst. 1 a 4 Studijního a zkušebního řádu; tento závěr vyplývá též z výše zmíněného rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 12. 2009, č. j. 9 As 1/2009-141 a navazující judikatury). V tomto směru lze odkázat na body 44. až 47. napadeného rozsudku, kde městský soud v souladu s ustálenou judikaturou dostatečně podrobně vysvětlil, proč se námitkami stěžovatelky nemůže věcně zabývat, a jeho závěry považuje Nejvyšší správní soud za správné.

[34] Studijní a zkušební řád nezakazuje, aby složení zkušební komise bylo při opakování státní závěrečné zkoušky v jednotlivých termínech totožné. To ostatně stěžovatelka v kasační stížnosti sama přiznává. K porušení „řádného procesu“ proto nemůže dojít jen z toho důvodu, že dva členové zkušební komise byli přítomni jak při prvním, tak při druhém opravném termínu 3. části státní závěrečné zkoušky stěžovatelky. Jak správně podotkl městský soud, podstatné je, že proces přidělení zkušební komise je do jisté míry randomizován (namátkově provedený) díky tomu, že si student zkušební komisi sám vylosuje a není mu tedy přidělena ex offio. Jednotliví členové zkušební komise byli jmenováni děkanem Právnické fakulty Univerzity Karlovy v souladu s vnitřními předpisy univerzity. Vzhledem k tomu, že stěžovatelka v této souvislosti v kasační stížnosti neuvedla žádnou novou argumentaci, dovoluje si Nejvyšší správní soud odkázat na body 48. až 51. napadeného rozsudku, kde se městský soud ke všem námitkám vztahujícím se k obsazení zkušební komise dostatečně vyjádřil, přičemž jeho hodnocení považuje zdejší soud za správné.

[35] Na tomto místě je rovněž nutné odmítnout polemiku stěžovatelky týkající se způsobu výběru členů zkušební komise, resp. zavedení pravidla, jež by vylučovalo možnost, aby byl student vícekrát zkoušen zkušební komisí ve stejném složení. Nejvyššímu správnímu soudu nenáleží vyjadřovat se k těmto návrhům *de lege ferenda*, neboť systém určování členů

pokračování

zkušební komise patří do výlučné kompetence vysoké školy. Nejvyšší správní soud je oprávněn přezkoumat pouze to, zda byla zkušební komise přiřazena v souladu s pravidly nastavenými vnitřními předpisy univerzity. Jak bylo uvedeno výše, Studijní a zkušební řád při výběru zkušební komise v případě stěžovatelky porušen nebyl; Nejvyšší správní soud rovněž souhlasí s městským soudem, že způsob výběru členů zkušební komise losem vylučuje možnost ingerence ze strany fakulty a lze ho považovat za objektivní (bod 50. napadeného rozsudku). Nejvyššímu správnímu soudu rovněž nepřísluší vyjadřovat se k údajným systémovým nedostatkům ve kvalitě státních závěrečných zkoušek konaných v daném období na Právnické fakultě Univerzity Karlovy, neboť Nejvyšší správní soud je oprávněn toliko k přezkumu pravomocného rozhodnutí krajského (městského) soudu (§ 102 s. ř. s.).

[36] Námitce, že stěžovatelce nebylo původně umožněno podat námitky proti průběhu státní závěrečné zkoušky ze strany předsedy zkušební komise, jakož ani námitce týkající se nevhodné poznámky téže osoby o původu stěžovatelky nelze přisvědčit. V první řadě je nutné znovu uvést, že stěžovatelka tyto námitky v kasační stížnosti nijak nerozvíjí a nereaguje na odůvodnění městského soudu. Její tvrzení o bagatelizaci související žalobní námitky ze strany městského soudu nelze považovat za relevantní kasační námitku, neboť stěžovatelka nepřednesla žádnou argumentaci, která by dosvědčila tvrzenou zaujatost předsedy zkušební komise vůči její osobě, čímž by potenciálně mohly být závěry městského soudu vyvráceny. Nejvyšší správní soud připomíná, že není povinen ani oprávněn domýšlet argumenty za stěžovatelku. Takovým postupem by přestal být nestranným rozhodčím sporu, ale přebíral by roli advokáta (srov. rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008-78).

[37] Proto postačí jen stručně konstatovat, že ač předseda komise nejprve nenechal námitky stěžovatelky zaprotokolovat, tento postup byl záhy napraven, o čemž svědčí skutečnost, že námitky stěžovatelky, vč. jejího podpisu jsou zaznamenány v *Zápise o části státní závěrečné zkoušky Občanské právo hmotné, občanské právo procesní a obchodní právo – 3. část státní závěrečné zkoušky* ze dne 22. 1. 2021, jenž je součástí spisu žalované (č. l. 36). Závěr o tom, že stěžovatelka nebyla krácena na svých právech, je rovněž podpořen vyjádřením nestranného pozorovatele, prof. JUDr. J. D., CSs., jenž uvedl, že stěžovatelka byla poučena o právu vyjádřit se k průběhu zkoušky, čehož také využila; k podpisu protokolu ze strany stěžovatelky došlo dodatečně, neboť elektronické zařízení neumožňuje zaznamenat podpis studenta. Stěžovatelce tedy nebylo upřeno právo podat námitky do protokolu dle čl. 53 odst. 5 Pravidel pro organizaci studia na Právnické fakultě Univerzity Karlovy, ve znění platném ke dni 22. 1. 2021. Pokud jde o poznámku předsedy komise, který v průběhu zkoušky uvedl, že „*Soudce z lidu máte leda tak ve Vietnamu*“, čímž reagoval na zmínku stěžovatelky o přísedících v pracovněprávních sporech, které označila jako „*laické soudce*“, nebo-li „*soudce z lidu*“, Nejvyšší správní soud ve shodě s městským soudem zdůrazňuje, že zkoušející by se měl vyvarovat výroků, jež se týkají původu, pohlaví, rasy či věku osoby (studenta). Ani Nejvyšší správní soud však neshledal, že by tato (byť krajně nevhodná) poznámka v sobě zahrnovala xenofobní podtext. Tento ojedinělý výrok dle přesvědčení Nejvyššího správního soudu nikterak neprokazuje předpojatost předsedy komise vůči stěžovatelce či jejímu původu. Ze správního spisu nevyplývají žádné skutečnosti, jež by potvrdily pochybnosti stěžovatelky o nezaujatosti předsedy komise a stěžovatelka ani svoji argumentaci v tomto směru nijak nerozvíjí. Sám předseda komise doc. JUDr. P. S., Ph.D. ve

svém vyjádření ze dne 8. 2. 2020 (ze dne 8. 2. 2021, pozn. NSS) vyloučil jakýkoliv vztah ke stěžovatelce. Kasační námitce tudíž nelze přisvědčit.

[38] Námitkami, že stěžovatelce nebylo umožněno souvisle hovořit o vylosovaných otázkách, ohledně časové dotace trvání předmětné zkoušky a neochotě zkoušejících nechat stěžovatelku odpovédět na zkoušené otázky, se již zevrubně zabýval městský soud především v bodě 54. napadeného rozsudku. V kasační stížnosti se stěžovatelka omezila pouze na konstatování toho, že městský soud nezohlednil všechny žalobní námitky a okolnosti řízení ve vzájemných souvislostech. Nejvyšší správní soud primárně konstatuje, že sdílí závěry městského soudu uvedené v bodě 54. napadeného rozsudku; ostatně stěžovatelka v kasační stížnosti opět neuvedla žádnou argumentaci, která by mohla vést k opačnému posouzení věci.

[39] Nutno podotknout, že neshledal-li městský soud k jednotlivým námitkám stěžovatelky porušení vnitřních norem univerzity ani zákona o vysokých školách ze strany zkušební komise, resp. žalované, a konstatoval, že předmětná zkouška – tj. druhý pokus 3. části státní závěrečné zkoušky, byla vedena standardním a objektivním způsobem, pak logicky nemohl shledat porušení práva na „řádný proces“ ani při zvážení všech námitek stěžovatelky ve svém souhrnu. Jinak řečeno, nebylo-li shledáno dílčí pochybení, které by mohlo předznámenat porušení práva na „řádný proces“, nelze k porušení tohoto práva dospět ani při zvážení všech stěžovatelkou (nedůvodně) vznesených námitek dohromady.

[40] Pro úplnost Nejvyšší správní soud podotýká, že stěžovatelka se v kasační stížnosti snaží vyvrátit vyjádření nestranného pozorovatele o nadstandardní délce zkoušení, které mělo podle jeho názoru trvat 60 minut, tvrzením, že zkouška trvala pouhých 30 minut. Tvrzená skutečnost však nemá oporu ve správním spisu, stěžovatelka v této souvislosti nepředložila žádný důkaz, a navíc se tímto způsobem poprvé vyjádřila až v řízení před kasačním soudem. Námitka stěžovatelky tak zůstala pouze v rovině tvrzení, a proto jí nelze přisvědčit.

[41] Jak vyplývá z ustálené judikatury zdejšího soudu, rozhodnutí o ukončení studia je vázáno na nesplnění podmínek stanovených zákonem o vysokých školách či souvisejícími vnitřními předpisy vysoké školy. *„Při posuzování těchto podmínek má přitom student právo na „řádný proces“, který je primárně určován právě podmínkami danými studijním programem, resp. Studijním řádem (§ 62 odst. 1 písm. d) zákona o vysokých školách). „Řádný proces“ garantuje rovnou ochranu práv a rovné zacházení se všemi studenty“* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 10. 2013, č. j. 1 As 52/2012-114, č. 2974/2014 Sb. NSS, nebo ze dne 15. 12. 2011, č. j. 9 As 66/2011-62). Jde-li o rozložení důkazního břemene, lze odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 3. 2019, č. j. 6 As 251/2018-42, v němž Nejvyšší správní soud dovodil, že povinnost prokázat, že zkouška neproběhla férově, leží na studentovi (stěžovatelce), který se jejího přezkumu domáhá. *„Žalovaná musí předložit podklady zaznamenávající postup při obhajobě a další dokumentaci, z níž vycházela při rozhodování o ukončení studia žalobkyně. Pokud z řádně vedeného spisového materiálu nevyplývá, že stěžovatelka jako správní orgán porušila zákonem či vnitřními předpisy stanovená pravidla (nebo hmotněprávní úpravu), pak je na žalobkyni, aby tvrdila a doložila konkrétní skutečnosti, z nichž by vyplynulo, že proces předcházející vydání napadeného rozhodnutí byl neférový, neobjektivní a že bylo nezákonně zasaženo do jejích práv.“* Přestože se citovaný rozsudek vztahoval k přezkumu obhajoby diplomové práce, lze jeho závěry vztáhnout též na přezkum jiné části státní závěrečné zkoušky. V nyní souzené věci však nebylo prokázáno

pokračování

porušení zákona o vysokých školách ani vnitřních předpisů upravujících podmínky a průběh 3. části státní závěrečné zkoušky a kromě subjektivních domněnek stěžovatelka nic konkrétního neuvedla ani nedoložila. Přestože má Nejvyšší správní soud pochopení pro frustraci, kterou stěžovatelka nepochybně musela pocítit, když její mnoholeté studium na Právnické fakultě Univerzity Karlovy nebylo zdárně ukončeno, nelze než konstatovat, že rozhodnutí o ukončení studia dle § 68 odst. 1 písm. g) a § 56 odst. 1 písm. b) zákona o vysokých školách pro nesplnění studijních povinností ve smyslu čl. 9 odst. 12 Studijního a zkušebního řádu Univerzity Karlovy, je v souladu se zákonem.

[42] Stěžovatelka dále namítá pochybení v postupu děkana, který o její žádosti o anulaci druhého opravného pokusu 3. části státní závěrečné zkoušky nerozhodl a považoval ji za stanovisko účastníka řízení k věci ve smyslu § 36 odst. 2 správního řádu. Stěžovatelka však namítá, že žádost o anulaci není vyjádřením k věci, ale samostatným podáním, o kterém mělo být rovněž samostatně rozhodnuto.

[43] Z předloženého správního spisu vyplývá, že stěžovatelka podala dne 3. 2. 2021 prostřednictvím datové schránky žádost adresovanou děkanovi Právnické fakulty Univerzity Karlovy, v níž žádala o „*přezkoumání státní závěrečné zkoušky a o anulaci 3. pokusu*“. Téhož dne stěžovatelka podala rovněž prostřednictvím datové schránky k rukám děkana „*Vyjádření k podkladům před vydáním rozhodnutí*“, v němž navrhla zastavení řízení o ukončení studia. Z hlediska obsahu jsou tato podání zcela totožná – stěžovatelka ve svém vyjádření k podkladům dokonce odkazuje na své námitky vyřčené v žádosti o přezkum státní závěrečné zkoušky a o anulaci 3. pokusu. Kromě závěrečných návrhů se tedy jedná o identická podání, která byla doručena ve stejný den stejnému správnímu orgánu.

[44] Městský soud, jenž se inspiroval judikaturou Nejvyššího správního soudu stran možnosti samostatného soudního přezkumu průběhu obhajoby disertační práce, dovodil, že i rozhodnutí o anulaci může teoreticky naplňovat znaky rozhodnutí ve smyslu § 65 s. ř. s. a jako takové je přezkoumatelné ve správním soudnictví. Ve shodě s žalovanou uvedl, že žádost o anulaci sice nepředstavuje rozhodování o právech a povinnostech studenta ve smyslu § 68 odst. 1 zákona o vysokých školách, nicméně dotčení veřejného subjektivního práva studenta může spočívat právě v porušení podmínek „řádného procesu“, a proto nelze obecně vyloučit, aby děkan či rektor rozhodli o anulaci dříve uskutečněného pokusu státní závěrečné zkoušky, pokud by shledali, že v průběhu zkoušky nebyla respektována práva studenta zaručená v § 62 odst. 1 písm. d) zákona o vysokých školách. Podle městského soudu však byla situace stěžovatelky specifická v tom, že orgány vysoké školy v rámci řízení o ukončení studia stěžovatelky k jejím námitkám rovněž přezkoumávaly řádnost druhého opravného termínu 3. části státní závěrečné zkoušky. Nevykloučením žádosti stěžovatelky o anulaci předmětného termínu státní závěrečné zkoušky k samostatnému řízení nemohlo nijak zasáhnout do jejích práv, neboť všechny námitky stěžovatelky byly vypořádány.

[45] S posouzením městského soudu se Nejvyšší správní soud zcela ztotožňuje a v podrobnostech odkazuje na body 59. až 62. napadeného rozsudku. Je pravda, že Studijní a zkušební řád neupravuje možnost podat žádost o anulaci zkoušky; rovněž je pravda, že taková žádost není vyjmenována v § 68 odst. 1 zákona o vysokých školách. Podstatou této žádosti v případě stěžovatelky však bylo domoci se přezkumu druhého pokusu 3. části státní závěrečné zkoušky a jejího „řádného procesu“ s návrhem na jeho anulaci. Jak vyplývá z již zmíněného rozsudku ze dne 17. 12. 2009, č. j. 9 As 1/2009-141, a jak správně dovodil

městský soud, porušení podmínek stanovených vnitřními předpisy univerzity nebo zákonem o vysokých školách může v některých případech vést ke konstatování porušení práva na „řádný proces“ ze strany vysoké školy a k anulaci přezkoumávané zkoušky; tohoto přezkumu lze dosáhnout i nezávisle na rozhodnutí o ukončení studia, tedy v samostatném řízení [což se ostatně stalo v řízení vedeném u kasačního soudu pod sp. zn. 9 As 1/2009, kdy u žalobce nebyly naplněny podmínky pro ukončení studia ve smyslu § 56 odst. 1 písm. b) zákona o vysokých školách, neboť, na rozdíl od stěžovatelky, ještě nevyčerpal všechny pokusy dle zkušebního řádu].

[46] V nyní souzené věci se však stěžovatelka domáhala jak zastavení řízení o ukončení studia, potažmo přezkumu rozhodnutí z tohoto řízení vzešlého, včetně posouzení toho, zda byl dodržen „řádný proces“ v rámci druhého pokusu 3. části státní závěrečné zkoušky, tak rozhodnutí o anulaci, a to na půdorysu stejných námitek. Nejvyšší správní soud proto souhlasí s městským soudem, že stěžovatelka nemohla být dotčena na svých právech tím, že děkan nerozhodl o žádosti o anulaci v samostatném řízení, neboť ke zrušení druhého opravného pokusu (k anulaci) mohl přistoupit též v rámci řízení o ukončení studia, shledal-li by námitky stěžovatelky týkající se porušení „řádného procesu“ ze strany vysoké školy důvodnými. Smyslem práva studentů na (samostatný) přezkum průběhu zkoušky z hlediska dodržení podmínek „řádného procesu“ zcela jistě není připustit řetězení jednotlivých řízení, když je možné o dodržení podmínek „řádného procesu“ rozhodnout v rámci jednoho řízení – tj. v rámci řízení o ukončení studia. Opačný přístup by byl v rozporu se zásadou hospodárnosti a zásadou procesní ekonomie správního řízení. Uvedené ostatně potvrzuje ustálená soudní praxe (srov. judikaturu uvedenou v bodě [30] tohoto rozsudku). Jak správně uvedl městský soud, podstatné je, že se orgány vysoké školy vypořádaly se všemi námitkami stěžovatelky, tedy i s těmi, které stěžovatelka uvedla v žádosti o anulaci. Lze proto uzavřít, že stěžovatelka nebyla postupem děkana dotčena na svých právech.

[47] Vzhledem ke kvalitě kasačních námitek uvedených pod bodem D. Nejvyššímu správnímu soudu nezbylo než se s nimi vypořádat se stejnou obecností, s jakou byly stěžovatelkou formulovány (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008-78, č. 2162/2011 Sb. NSS, či ze dne 17. 10. 2019, č. j. 9 Afs 356/2018-50). Pokud se tedy jedná o námitku nedostatečného zjištění skutkového stavu a porušení základních zásad správního řízení, Nejvyšší správní soud odkazuje na body 33. až 35. napadeného rozsudku, kde již městský soud stěžovatelku upozorňoval na to, že se jejími žalobními námitkami nemohl pro jejich obecnost konkrétně zabývat. To samé platí též o námitce týkající se toho, že odvolací správní orgán nedostatečně vypořádal odvolací námitky stěžovatelky (srov. bod 33. napadeného rozsudku).

[48] K námitce stěžovatelky, že správní orgány nepřihlédly k některým jejím argumentům a současně nevysvětlily, proč upřednostnily skutkovou verzi prezentovanou akademickými pracovníky, se již vyjádřil městský soud v bodě 36.; s tímto posouzením Nejvyšší správní soud souhlasí. Zároveň zdejší soud dodává, že děkan si za účelem objektivního posouzení věci vyžádal vyjádření všech členů zkušební komise, jakož i nestranného pozorovatele. Vyjádření členů zkušební komise se shodovala v tom, že stěžovatelčin výkon v rámci státní závěrečné zkoušky byl nedostatečný, přičemž žádný ze členů komise nezaznamenal, že by zkouška probíhala nestandardním či neobjektivním způsobem; tyto poznatky potvrdil též nezávislý pozorovatel. K institutu nezávislého pozorovatele se vyjádřil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 23. 1. 2019,

pokračování

č. j. 1 As 226/2018-35: „*Vnější pozorovatel (a konec konců i student samotný – byť jeho perspektiva jako zkoušeného je nutně subjektivní, a proto ji nelze samo o sobě považovat za určující), by ve výsledku neměl mít pochybnosti o objektivnosti a férovosti průběhu a hodnocení zkoušky.*“ Právě nestranný pozorovatel má do jisté míry garantovat objektivní vedení zkoušky; na druhé straně stojí nesouhlas stěžovatelky s vedením státní závěrečné zkoušky, jakož i s jejím hodnocením. Je nabíledni, že na konečném výsledku řízení má největší zájem stěžovatelka a její náhled proto může být subjektivně zabarvený. Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že rektor dostatečně vysvětlil, proč upřednostnil skutkovou verzi členů zkušební komise a nestranného pozorovatele nad verzí předestřenou stěžovatelkou; jeho závěry, na něž navázal též městský soud, jsou logické a mají oporu ve správním spisu.

[49] Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji dle 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. zamítl.

[50] O nákladech řízení bylo rozhodnuto v souladu s § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka nebyla úspěšná, a nemá tedy právo na náhradu nákladů řízení. Žalované by dle pravidla úspěchu ve věci náhrada nákladů řízení náležela; žádné náklady nad rámec běžné správní činnosti však nevynaložila, proto jí soud náhradu nákladů v řízení o kasační stížnosti nepřiznal.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 8. prosince 2023

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu